

Rapport for virksomheten i 2016

I henhold til mandatet for Forskningsetisk utvalg skal utvalget avgi en årlig rapport om sin virksomhet til rektor.

Årsrapporten har følgende disposisjon:

1. Innledning
2. Saker som utvalget har arbeidet med
3. Andre arbeidsoppgaver og møter
4. Oversikt over møter i 2016

1. Innledning

Rektor oppnevne et Forskningsetisk utvalg ved NTNU i september 2014. Ny leder ble oppnevnt i juni 2016 siden tidligere leder ønsket å fratre posisjonen. May Thorseth ble valgt som nestleder av utvalget selv i 2014.

Utvalgets sammensetting er som følger:

Professor Arne Kristian Sandvik Leder fra 01.08.16

Institutt for kreftforskning og molekylærmedisin, Fakultet for medisin og helse, NTNU

Professor May Thorseth, Nestleder

Institutt for filosofi og religionsvitenskap, Humanistisk fakultet, NTNU

Professor Guttorm Sindre

Institutt for datateknikk og informasjonvitenskap, Fakultet for informasjonsteknologi og elektroteknikk, NTNU

Professor Ingrid Bouwer Utne

Institutt for marin teknikk, Fakultet for ingeniørvitenskap, NTNU

Førsteamanuensis (jus) Sigmund Simonsen

Luftkrigsskolen

Professor Lars Johan Vatten var leder fram til 01.08.16, men er ikke lenger medlem av utvalget.

Sekretariatet for Forskningsetisk utvalg ivaretas av koordinator og seniorrådgiver Ragnhild Lofthus (prorektors forskningsstab) og seniorrådgiver (jurist) Didrik Tårnesvik (HR- og HMS-avdelingen). Forskningsetisk utvalg har et eget mandat og reglement, og det foreligger

også rutiner for saksbehandling ved fakultetene ved mistanke om uredelighet i forskning (framlagt for NTNUs styre 12.06.14, e-phorte 2014/16956).

Arbeidsform for utvalget har vært møter i utvalget, samt forberedende møter mellom sekretariat og leder. Utvalget har hatt 5 møter, den 2. juni, 22. august, 12. september, 10. november og 17. november. I tillegg har det vært et eget møte med rektor og prorektor forskning den 12. september. I tillegg har det vært mye kontakt gjennom e-poster og telefoner.

Under arbeid med én sak har det vært gjennomført intervjuer med involverte for å utrede grunnlag for en anbefaling fra utvalget. I disse intervjuene har utvalgets leder samt sekretariat deltatt.

Det blir gjennomgående skrevet korte referater fra møtene i utvalget.

2. Saker som utvalget har arbeidet med

Forskningsetisk utvalg har mottatt 3 henvendelser i 2016.

Fra en NTNU ekstern person mottok Forskningsetisk utvalg en påstand om at kvaliteten på en rapport, forfattet av professor ved NTNU i Ålesund, var dårlig. Rapporten var fra 2008. Den NTNU eksterne personen mente at det på bakgrunn av rapporten i 2008 var truffet avgjørelser med samfunnsmessige konsekvenser tilknyttet infrastruktur. Utvalget så nærmere på saken, men kunne ikke se at det falt innenfor utvalgets mandat tilknyttet uredelighet i forskning. Saken ble derfor avvist, og viserektor i Ålesund overtok oppfølgingen.

En professor fra Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, ga en bekymringsmelding til Forskningsetisk utvalg i mai 2016. Bekymringen gikk på håndtering og lagring av datamateriale, framtidig bruk av datamaterialet og forskningsdeltakernes ivaretagelse; etter at ph.d.-kandidat skiftet veileder ved fakultetet. Det ble klart at SVT-fakultetet allerede var i gang med å kartlegge saken. Det ble derfor bestemt at Forskningsetisk utvalg ville avvente ferdigstilling av fakultets utredningsarbeid og dekanens konklusjon i saken, før en avgjørelse tas om saken skal tas videre i utvalget. Dette er også i tråd med FEUs mandat der det fremgår at: «Saker til utvalget skal primært fremlegges fra rektor eller dekan, men en forsker som mistenker uredelighet i forskning kan også melde en sak inn for utvalget. I sistnevnte tilfelle kan utvalget be om at det aktuelle fakultet kartlegger sakens fakta.» Denne saken pågikk fortsatt ved årsskiftet i påvente av fakultetets ferdigstilling av arbeidet.

En professor fra Fakultet for naturvitenskap og teknologi, leverte et varsel til Forskningsetisk utvalg i juni 2016. Konkret omhandlet varselet en påstand plagiering av en prosjektbeskrivelse knyttet til en stipendiats søknad om opptak til ph.d.-program ved fakultetet. Varsler var i utgangspunktet stipendiatens hovedveileder, men av ulike årsaker ble det et skifte av hovedveileder sommeren 2015. Varsler krevde deretter at stipendiaten skulle

utarbeide en helt ny prosjektbeskrivelse. Da ny prosjektbeskrivelse var klar, besto denne i hovedsak av tidligere prosjektbeskrivelse. Dette mente varsler var å anse som plagiat da han anså seg selv som medforfatter og idé-eier, og han meldte påstand om plagiering til fakultetet 4. februar 2016. Dekanen nedsatte straks en granskningskomité som konkluderte med at det var uheldig at ny prosjektbeskrivelse ikke henviste til opprinnelig veileder.

Etter å ha vurdert saken grundig, konkluderte Forskningsetisk utvalg med at det klart ikke forelå uredelighet i forskning. Utvalget så heller ikke at det forelå brudd med god vitenskapelig praksis, herunder plagiering, ved at ny prosjektbeskrivelse ikke henviste til opprinnelig hovedveileder.

3. Andre arbeidsoppgaver og møter

Rektoratet (rektor og prorektor forskning) ba om et møte med Forskningsetisk utvalg den 12. september 2016. I mandatet til utvalget står at Forskningsetisk utvalg ved NTNU er universitetets rådgivende organ for forskningsetikk, og at a) utvalget skal behandle og gi uttalelse i saker ved mistanke om vitenskapelig uredelighet og b) skal gi uttalelse i mer generelle og konkrete saker som inneholder forskningsetikk. Møtet ble innledet med å omtale bakgrunnen for opprettelse av utvalget, og at det primære er å ha et godt system for å behandle mistanke om uredelighet i forskning. På samme tid ble det understreket at utvalgets mandat er å veilede rektor og linjen i forskningsetikk, og at dette danner grunnlag for hvilken rolle utvalget kan ha. Møtet konkluderte med at utvalget bør arrangere seminarer der ulike tema løftes opp for bevisstgjøring og diskusjoner. Forskeretikk og forskningsetikk er tema som kan egne seg for seminarer, førstnevnte som internseminar og sistnevnte både som intern – og eksterntseminarer. Internseminarer på universitetscampus kan arrangeres som frokost- eller lunsjmøte, eksterntseminarer kan knyttes opp mot for eksempel NTNU Kveld i Dokkhuset til våren. Det ble pekt på muligheten av å oppsummere debatter fra seminarene til å rådgi rektor innenfor bestemte tema.

Forskningsetisk utvalg følger opp rektoratets oppdrag i forbindelse med å arrangere seminarer. Et planleggingsarbeid er påbegynt med målsetting å arrangere et seminar før sommeren, som skal vinkles ut mot byens befolkning.

Forskningsetisk utvalg var representert ved sekretariatet i De nasjonale forskningsetiske komiteenes «Forskningsetisk forum» den 13. september 2016 i Litteraturhuset i Oslo. Tema var forskningsetikkloven, interessekonflikter samt redelighet, uredelighet og diskutabel forskningspraksis ved institusjonene.

Professor Arne Kristian Sandvik
Leder for NTNUs Forskningsetiske utvalg

Trondheim, 6. mars 2017